

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลของประเทศไทย ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ โดยได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพยาบาล และปรับปรุงพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งมีสาระสำคัญในการให้คำจำกัดความ และกำหนดขอบเขตวิชาชีพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้บัณฑิตพยาบาลเป็นผู้มีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลชั้นวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้กรรมการสภาการพยาบาลยังมีจุดประสงค์ที่จะประกันคุณภาพบริการพยาบาลที่ให้แก่สังคม และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนด้วย

ในส่วนของ การปรับปรุงพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์นั้น นับว่ามีส่วนสำคัญต่อการประกันคุณภาพบริการพยาบาล และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งแต่เดิมการประกอบโรคศิลปะในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุม ต่อมา พ.ศ. 2466 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้พระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2466 เนื่องจากสถานการณ์ของสังคมในด้านการแพทย์และการสาธารณสุขขณะนั้น ทำให้ทรงห่วงใยในพลกนิกรของพระองค์ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จึงอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายนับแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการแพทย์ พุทธศักราช 2472 และ 2476 โดยยกเลิกในปี พ.ศ. 2479 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2480 จากนั้นการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ได้แยกตัวออกจากการประกอบโรคศิลปะ และมีพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยมีสภาการพยาบาลเป็นผู้ดำเนินงานควบคุมตามกฎหมายอย่างเป็นทางการเป็นอิสระแห่งวิชาชีพ ต่อมาคณะกรรมการสภาการพยาบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งนี้เพื่อประกันคุณภาพบริการพยาบาลให้แก่สังคม และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนเป็นสำคัญ จึงได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 เป็นพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ให้สภาการพยาบาลมีอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพบริการพยาบาลแก่สังคม และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชน โดยกำหนดหน้าที่สำคัญข้อหนึ่งคือ ให้สมาชิกสามัญของสภาการ

พยาบาลมีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพได้โดยการสอบความรู้แล้ว ตาม มาตรา 30 ดังนั้นผู้ที่จะไปประกอบวิชาชีพให้บริการพยาบาลแก่สังคมจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการเตรียม ความรู้และประสบการณ์มาอย่างเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพที่สภาการพยาบาล สามารถประกันคุณภาพบริการพยาบาลในเบื้องต้นแก่สังคมได้ โดยให้ใบอนุญาตทุกประเภทมีอายุ ห้าปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทันที สำหรับผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมาแล้ว ที่ยังมีผลอยู่ใน วันที่พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ที่ใช้บังคับมีอายุต่อ ไปอีกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ดังนั้นพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ฉบับนี้จึง มีผลให้สภาการพยาบาลต้องจัดให้มีการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการและ ประชาชน 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล และ 3) เพื่อพัฒนา คุณภาพงานบริการพยาบาล โดยกำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจะต้อง สอบความรู้ใน 8 รายวิชาคือ วิชาการพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การ พยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช การผดุงครรภ์ การพยาบาลอนามัยชุมชน และการรักษาพยาบาลขั้นต้น และกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพและกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ ผู้สอบผ่านจะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ของทุกรายวิชา หรือตามที่สภาการพยาบาลกำหนด ผู้ที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ในรายวิชาใด สามารถ สมัครสอบใหม่เฉพาะวิชาที่ยังสอบไม่ผ่าน สำหรับวิชาที่สอบผ่านแล้วให้มีผลใช้ได้ภายใน 3 ปี หากยัง สอบไม่ผ่านทั้ง 8 รายวิชาภายในระยะเวลา 3 ปีจะต้องสอบใหม่ทุกรายวิชา โดยกำหนดให้มีการสอบปี ละ 3 ครั้ง ในเดือนมีนาคม กรกฎาคม และพฤศจิกายน ของทุกปี เริ่มสอบครั้งแรกคือ ครั้งที่ 1/2541 เมื่อ 28-29 มีนาคม 2541 ดังนั้นสภาการพยาบาลได้ดำเนินการจัดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ 2 ปีที่ผ่านมา รวม 6 ครั้ง

ผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ขึ้นหนึ่ง ปี พ.ศ. 2542 พบว่า ครั้งที่ 1/2542 2/2542 และ 3/2542 มีผู้เข้าสอบวิชาการผดุงครรภ์จำนวน 5,481 1,444 และ 565 คน สอบผ่านร้อยละ 79.67 76.52 และ 56.64 ไม่ผ่านร้อยละ 20.32 23.48 และ 43.36 มีผู้เข้าสอบวิชาการพยาบาลมารดาและทารกจำนวน 5,427 915 และ 484 คน สอบผ่าน ร้อยละ 89.25 71.80 และ 77.27 สอบไม่ผ่านร้อยละ 10.74 28.20 และ 22.73 และมีผู้เข้าสอบวิชา การพยาบาลเด็กและวัยรุ่นจำนวน 5,419 878 และ 318 คน สอบผ่านร้อยละ 89.99 89.07 และ 88.99 สอบไม่ผ่านร้อยละ 10.00 10.93 และ 11.01

การจัดทบทวนความรู้ก่อนสอบ 9) ผลการสอบรวบยอด ซึ่งเป็นปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการ จะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตฯ (ดังแผนภูมิที่ 1) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลของมหาวิทยาลัยฯสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพได้ และภาพลักษณ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเป็นไปในทางที่ดี รวมถึงประชาชนผู้รับบริการได้รับการคุ้มครองในด้านบริการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านตัวบ่งชี้คือ GPA แรกเข้า แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ ภาวะสุขภาพในสัปดาห์สอบ ผลการประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและหอพัก ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการคือ ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ก่อนสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และปัจจัยด้านการควบคุมคือ เกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก และผลการสอบรวบยอดของคณะพยาบาลศาสตร์ กับผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ โดยรวม และรายวิชา

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านการควบคุม ด้านตัวบ่งชี้ และด้านกระบวนการดำเนินการ มีความสัมพันธ์กับผลการสอบความรู้ฯ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive Research) จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการดำเนินการ และด้านการควบคุม กับผลการสอบความรู้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งปัจจัยด้านต่างๆที่คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาได้แก่

1. ปัจจัยด้านตัวบ่งชี้ คือ GPA แรกเข้า แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ ภาวะสุขภาพในสัปดาห์สอบ ผลการประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและหอพัก
2. ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการคือ ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ก่อนสอบผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
3. ปัจจัยด้านการควบคุมคือ เกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก 6 วิชาคือ วิชา การพยาบาลแม่และเด็ก 1 การพยาบาลแม่และเด็ก 2 ปฏิบัติการพยาบาลแม่และเด็ก 1 ปฏิบัติการพยาบาลแม่และเด็ก 2 การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น และปฏิบัติการพยาบาล

เด็กและวัยรุ่น และผลการสอบรวบยอดของคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 3 รายวิชาคือ การพยาบาลมารดาและทารก การผดุงครรภ์ และการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

4. ผลการสอบความรู้ข้อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์คือ ผลการสอบโดยรวม ผลการสอบวิชาการพยาบาลมารดาและทารก การผดุงครรภ์ และการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

โดยศึกษาในกลุ่มประชากรบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเป็นบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2542 ซึ่งเข้าสอบความรู้ฯ ครั้งที่ 1/2543 จำนวนประมาณ 42 คน

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสถาบัน จึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำกัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยคัดสรร หมายถึง ปัจจัยที่คณะผู้วิจัยเลือกศึกษา และคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้าน GPA แรกเข้า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ ผลการประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและหอพัก ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ก่อนสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก และผลการสอบรวบยอดของคณะพยาบาลศาสตร์

GPA แรกเข้า หมายถึง เกรดเฉลี่ยก่อนเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือเกรดเฉลี่ยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ้งยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จ และวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว สามารถประเมินได้โดยแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ภาวะสุขภาพในสัปดาห์สอบ หมายถึง ภาวะที่หน้าที่ของอวัยวะต่างๆดำเนินไปอย่างปกติของบุคคล โดยไม่มีภาวะไม่สุขสบายใดๆ ในสัปดาห์สอบ สามารถประเมินได้โดยแบบสอบถามภาวะสุขภาพร่างกายในสัปดาห์สอบ

ความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ หมายถึง ภาวะที่บัณฑิตรู้สึกไม่สบายใจ เป็นทุกข์ กระวนกระวายใจ และตึงเครียด หรือรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ไม่ทราบว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับตน ในสัปดาห์สอบ สามารถประเมินได้ด้วยแบบสอบถามความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ

ผลการประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด หมายถึง ผลการประเมินโครงการที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดให้ผู้สำเร็จการศึกษาฝึกปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มทักษะทางการพยาบาลบนหอผู้ป่วยเป็นเวลา 80 ชั่วโมง สามารถประเมินได้โดยแบบประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด

ความพึงพอใจในบริการห้องสมุด และหอพัก หมายถึง ความยินดีพอใจในรับบริการด้านห้องสมุด และหอพักของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้รับ สามารถประเมินได้โดยแบบสอบถามความพึงพอใจในบริการห้องสมุด และหอพัก

ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ หมายถึง ความรู้สึกยินดีพอใจที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดให้มีการทบทวนความรู้และซักถามเพิ่มเติมแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ในช่วงก่อนสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สามารถประเมินได้โดยแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้

เกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก หมายถึง ผลการเรียนโดยรวม และ 6 รายวิชา ซึ่งบัณฑิตศึกษาในหลักสูตรพยาบาล คือ วิชาการพยาบาลแม่และเด็ก 1 ปฏิบัติการพยาบาลแม่และเด็ก 1 การพยาบาลแม่และเด็ก 2 ปฏิบัติการพยาบาลแม่และเด็ก 2 การพยาบาลเด็ก และวัยรุ่น และปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

ผลการสอบรวบยอด หมายถึง ผลการสอบที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดขึ้นเพื่อประเมินความรู้ผู้จบการศึกษา ก่อนการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ผลการสอบโดยรวมทั้ง 8 รายวิชา รวมทั้งรายวิชา การพยาบาลมารดาและทารก การผดุงครรภ์ และการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

ผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หมายถึง ผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ที่สภาการพยาบาลจัดสอบขึ้นเพื่อทดสอบความรู้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ใน 8 รายวิชา และผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องสอบผ่านทั้ง 8 รายวิชาจึงจะมีสิทธิได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผลการสอบที่เลือกศึกษาได้แก่ ผลการสอบโดยรวม และ 3 รายวิชา คือ วิชาการพยาบาลมารดาและทารก การผดุงครรภ์ และการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หมายถึง ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

บัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ หมายถึง บัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2542 และเข้าสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ครั้งที่ 1/2543

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษครั้งนี้เป็นแนวทางให้

1. ด้านการศึกษา ผู้เรียนและผู้สอนปรับกลยุทธ์และการเตรียมสอบ เพื่อให้สามารถสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ผ่าน
2. ด้านการบริหาร ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ทั้งด้านผู้เรียน หลักสูตร สิ่งแวดล้อม และกระบวนการดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดีต่อภาพลักษณ์ของสถาบัน ส่งผลให้บัณฑิตพยาบาลของมหาวิทยาลัยฯ ทำงานทำได้อย่างขึ้น และได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม
3. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล เกิดความไม่ไปสู่การผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพ ประชาชนได้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพที่มีความรู้ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
4. ด้านการวิจัย ศึกษาหาวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาสามารถสอบความรู้ผ่านมากขึ้น และเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป